

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠТИTU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 20 (7)

IZDAN 1. juna 1923.

PATENTNI SPIS BR. 834.

Adolf Bleichert & Co., Leipzig-Gohlis.

Postrojenje za dizanje i spoštanje vagona vazdušne železnice sa električnim pogonom.

Prijava od 31. marta 1921.

Važi od 1. augusta 1922

Pravo prvenstva od 14. decembra 1921.

Da bi se vagoni vazdušne železnice sa električnim pogonom dizali u trajnom redu sa jednog nivo-a na drugi upotrebjavalo se do sada uže koje je stalno u pokretu, i sa kojim se vagoni u početku klizne zone automatski kupljuju a na drugom kraju zone isti se od njega opet cdkupljuju, da bi tako tada pod strujom dalje isli.

Takve klizne zone sa transportom preko užeta imaju tu manu što zahtevaju veliki i širok teren i skupe gvozdene konstrukcije. Kod predmeta našeg patenta služi za dizanje i spuštanje vagona spiralna železnica, u toliko što vagone na šini savijenoj u spiralnoj liniji vuče gore druga šina koja je stalno u kružnom pokretu; vagone koji stoje pred spravom za dizanje gura uvek u odgovarajućem trenutku na istu napravu koja se kreće u jednatom taktu sa pritiskujućom šinom.

Na priloženom crtežu može se videti oblik izvedjenja našeg pronalaska i to:

Sl. 1 i 2 pokazuju izgled sa strane i izgled odozgo spiralne železnice koja služi za dizanje vagona i napravu za ugoravanje koja uteruje vagone u spiralnu železnicu u odgovarajućim trenutcima — kada to pritiskujuća šina dopušta — dok

Sl. 3 i 4 pokazuju izgled sa strane i izgled odozgo spiralne železnice koja služi za

spuštanje vagona i njenu napravu, koja stavlja vagone tačno u odgovarajućem trenutku na pritiskujuću šinu, tako da ista biva dostizana bez udara.

Na priloženom crtežu pokazuje 1 nepomičnu voznu šinu koja je savijena u spiralnoj liniji i po kojoj idu vagoni; (2) pritiskujuću šinu koju spajaju spiće (3) sa osovinom (4) koja je stalno u kružnom kretanju. 5, 5¹, 5¹¹, pokazuje mehanizam sa koturima za vagone dok 6, 6¹, 6¹¹ transportni sanduk. Što na sl. 1 pritiskujuća šina ima oblik spiralne linije, korisno je stroga što pritiskujuća šina ima dejstvo u ma kojoj tački mehanizma sa koturima, i što može slobodno prolaziti između tog mehanizma (5) i transportnog sanduka; pritiskujuća šina može imati i prav oblik (kao što se na sl. 3 i 4 može videti) i druge odlike.

Slike 1 i 2 pokazuju trenutak u kome već vagon (5¹) stoji direktno pred strmom zonom dok se pritiskujuća šina (2) približuje vagonu. Ali pre nego što vagon dodje do pritiskujućih kotura (7), okreće nos (8) koji je na šini (2) utvrđen komutator (9) i tako spreže šine (10) i (11), čime struja prelazi od pozitivnog provodnika preko kontakta (10) i (11) u goli deo radnog provodnika, posle čega se kolektor vagona (5¹) namešta pravo. Vagon se dakle zaleti motorom, direktno iza toga do-

hvata ga pritiskujuća šina (2) i gura na više po spiralnoj putanji. Pod dejstvom sprežne opruge (9) vrača se komutator nazad na svoje početno mesto i oslobadja provodnik (12) od struje.

Pritiskujuća šina koja se okreće stavlja okretanjem u dejstvo spicast krst (13) i stvara vezu preko provodnika (14) izmedju izvora struje i provodnikovog komada, tako da se vagon koji ovde стоји stavlja u pokret, dok se na provodnikovoj zoni (12) koja je bez struje ne zaustavi. Šina (2) okreće docnije spicast krst (16) čime se prikida veza sa provodnikovim komadom (15) tako da so vagon koji je amo doveden automatskim zoninim komutatorom na poznat način, opet zaustavlja. Opisani način ponavlja se tada opet tačno.

Ako se vagonu koji se na dole kreće tačno tako reguliše njegov zalet na strmo zonu putanje, mogla bi postojati ova opasnost da vagoni zbog nejednakog dejstva bremze ili zbog promenljivog napona u mreži ulete ranije ili docnije na strmu zonu i na ovaj predju duži ili kraći put dok ne dostignu pritiskujuću šinu. Ovo bi moglo proizvesti jak udar, što bi lako moglo dati povod iskanju iz šine ili prelom. Prema našem pronalasku nameštamo mi stoga jednu mehaničku napravu koja стоји u sprezi sa vrstom pružnog kretanja i koja uteruje vagone tačno u odgovarajućem trenutku na strmu zonu putanje. Analiziranje detaljnog oblika ove naprave vidi se na sl. 3 i 4. Sa rotacionom osovinom (4) pritiskujuće šine vezan je pomoću zupčanika prenosni lanac (19), koji ima jedan nos. Prenosni odnos i dužina lanca su takvi da je vreme okretanja nosa sa vremenom okretanja pritiskujuće šine isto, ili je višestruki proizvod istog. Tok je sada već ovaj:

Vagon (21) vazdušne železnice su električnim pogonom koji dolazi u pravcu strelice napušta radni provodnik i time što se bremza stavi u rad ostaje on u mestu na zoni bez struje i стоји dotele dok ga nos (20) ne dohvati i ugura tačno u odgovarajućem trenutku na strmu zonu. Vagon dolazi stoga u svakom slučaju direktno ka pritiskujućoj šini na spiralnu putanju bez obzira nato koliki je put prešao prema ovoj zoni putanje u stanju bez struje.

Po sebi se razume da se pitanje tačnog uvodjenja može rešiti i na drugi način, na primer tako da se pred vagonom koji se zaustavlja na jako strmoj zoni putanje isturi jedna reza tako da vagon koji sada juri na dole mora primiti odgovarajuću brzinu šine;

ali treba napomenuti da pritiskujuća šina stavlja dotičnu napravu uvek sa prinudnim kretanjem.

Ako se hoće da se vagoni prevedu na železnice raznih nivo-a, to se mogu izmedju pojedinih nivo a železnice nezavisno jedno od drugog namestiti spiralne železnice, tako da na pr., vagoni koji dolaze po prvom višem nivo-u ili po ovom dalje idu do svoga mesta opredeljenja ili prelaze na drugu spiralnu železnicu. Znatnu uštedu obezbeđuje postrojenje koje se vidi na sl. 1. Ovde su razne spiralne železnice nameštene jedna iznad druge na jednoj osovini i vezane su medju sobom pomoću skretnice, ali je pritiskujuća šina (2) zajednička za sve spiralne železnice, tako da je potreban samo jedan pogon. Kada je skretničiu jezičac (22) otvoren — kao kod ogranka (24) — idu vagoni u horizontalnom pravcu ali ako je on zatvoren — kao kod ogranka (23) — onda oni prelaze na strmu zonu putanje.

Patentni zahtevi.

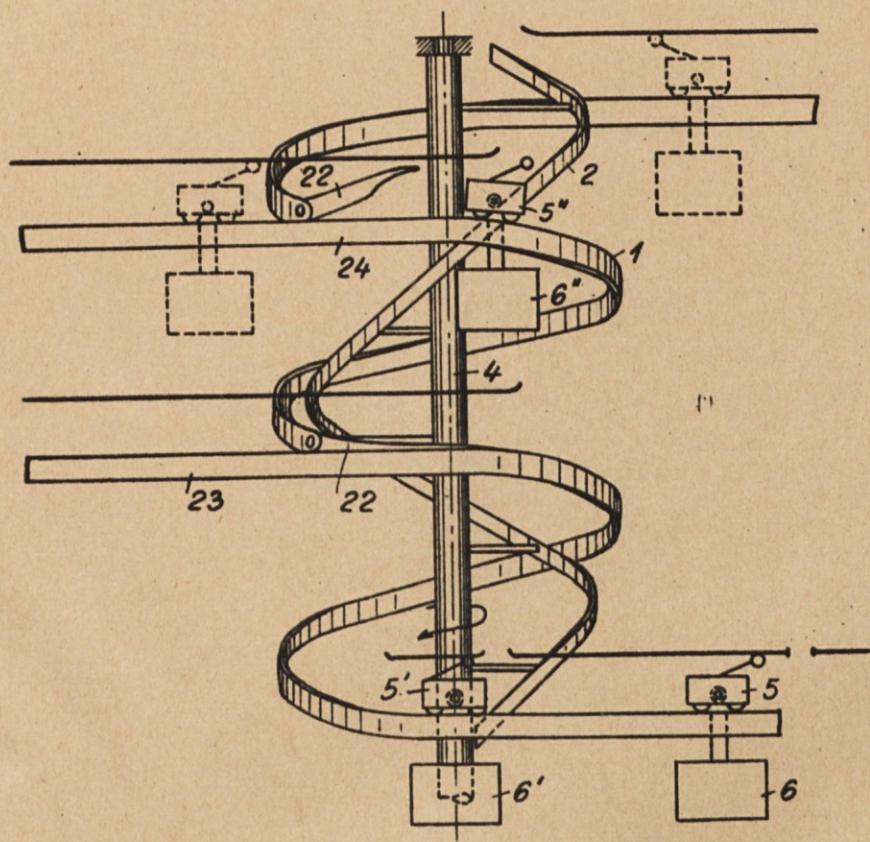
1. Postrojenje za dizanje i spuštanje vagona vazdušne železnice sa električnim pogonom, kod koga dve horizontalne zone koje leže na raznim nivoima spaja jedna spiralno savijena zona, naznačeno time, što vagone koji stoje pri ulazu automatski stavlja u pokret naprava koja se u jednakom taktu okreće sa okretanjem pritiskujuće šine, tako da vagoni dolaze uvek u odgovarajućem trenutku u krug dejstva pritiskujuće šine.

2. Postrojenje za dizanje i spuštanje vagona vazdušne železnice sa električnim pogonom, naznačeno time, što pritiskujuća šina indirektno ili direktno prekida blokadu one zone putanje, na kojoj se vagon pred ulaz u spiralnu železnicu mora zaustaviti.

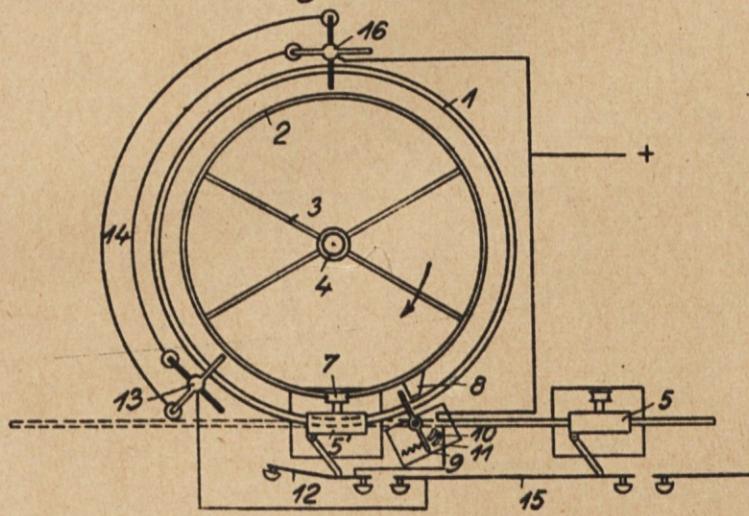
3. Postrojenje za dizanje i spuštanje vagona vazdušne železnice sa električnim pogonom, naznačeno time, što vagone koji staju pred nagnutom železnicom u odgovarajućem trenutku vodi bez udara prema pritiskujućoj šini naprava veza na prinudnim kretanjem sa pritiskujućom šinom.

4. Postrojenje za dizanje i spuštanje vagona vazdušne železnice sa električnim pogonom, koje diže vagone razne nivo-e, naznačeno time, što su pojedine spiralne železnice koje predstavljaju vezu i medju ravnih nivo-a nameštene jedna iznad druge na jednoj osovini i snabdevene su zajedničkom pritiskujućom šinom koja se okreće.

Fig. 1.

Fig. 2.

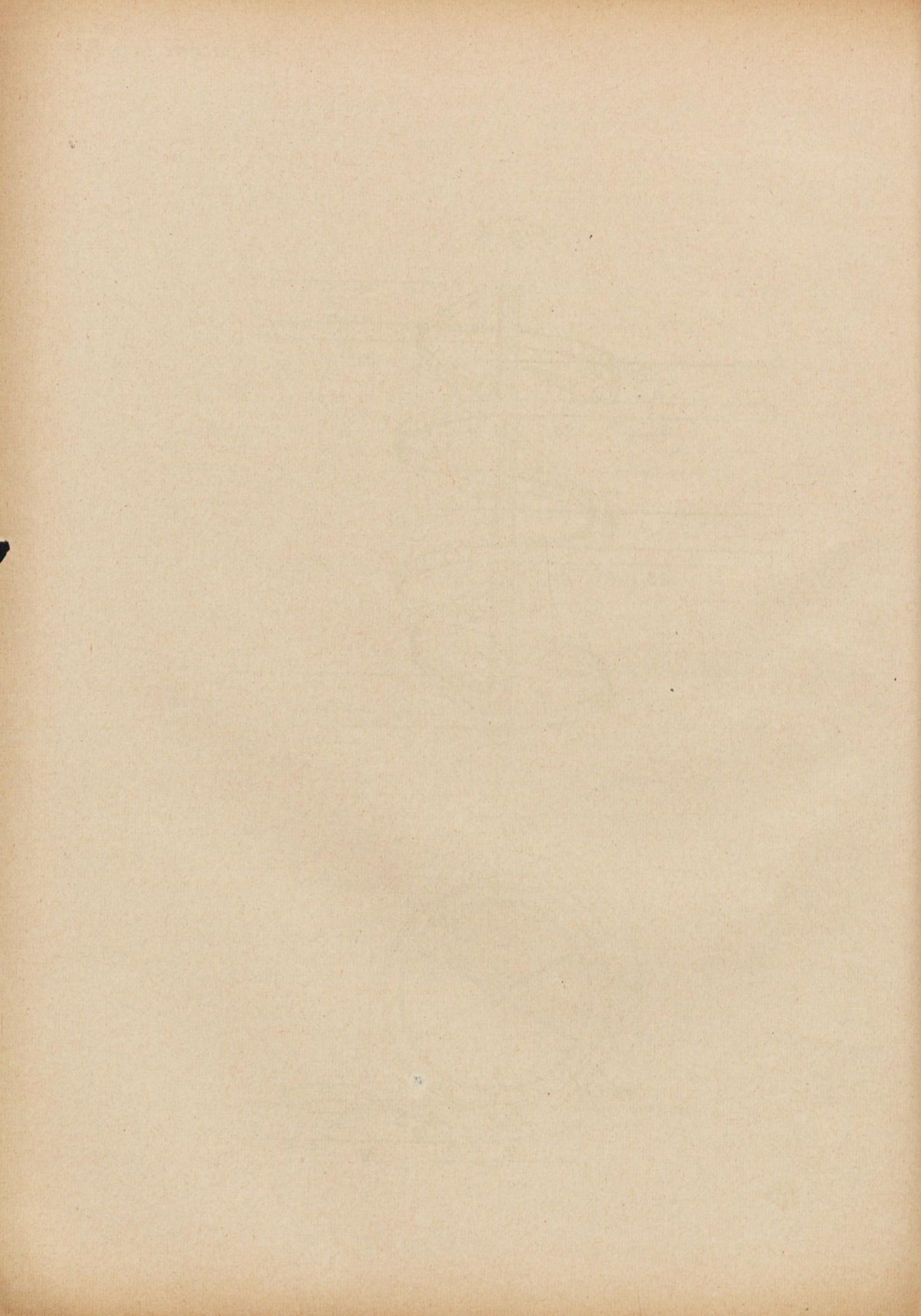

Fig. 3.

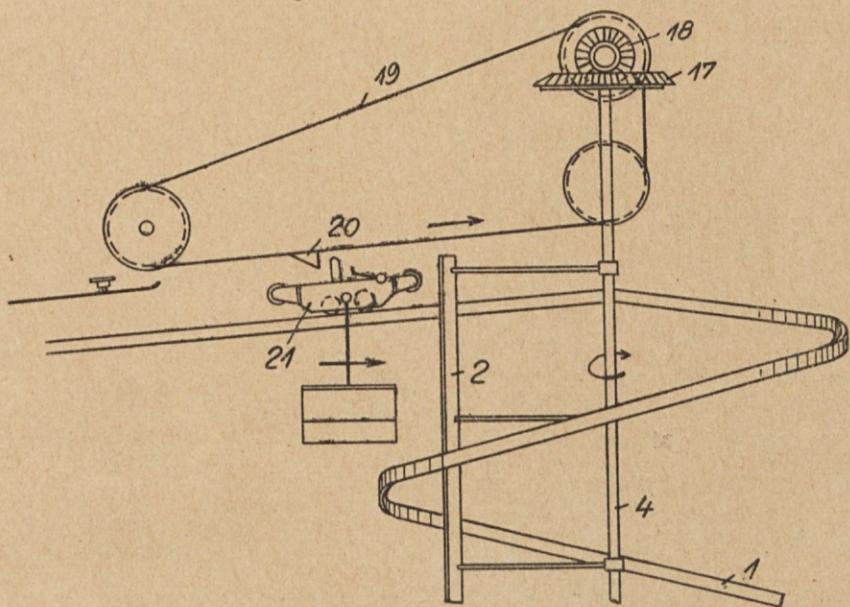

Fig. 4.

